

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. n. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 69.

ANULU XXIII.

Sabiu 31 Augustu (12 Sept.) 1875.

tru celelalte párti ale Transilvaniei sf pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. lera pre o jumetate de anu 4 fl. v. n. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. n.

Idei conducetórie.

VIII.

Ce s'a urmatu in tempulu acestoru si dela aceste congrese incóce, este inca in própeta memoria, cu atát'a mai vertosu cu cátu tóte cele intemplate dela cea dintáiu deschidere a celui primu congressu s'au ventilatu mai la fia-care ocaziune mai momentuósa politica dela 1865 incóce. Pre scurtu putem aminti, ca pána cându congresele nóstre si comitetulu natiunale s'a respectatu asiá dupa cum se cuvine sa fia respectatu unu institutu natiunale de cátra natiunea care l'a produsu, tóte afacerile nóstre publice au mersu bine. Védi'a si prosperarea politica a romániloru din monarchi'a intréga ni promitea nu numai cele mai bune sperantie, dara incepuse a fructificá si lucruri folositórie romániloru. Natiunalitatea si religiunea nóstra incepuse a fi recunoscuta *legalu* de statu. Limb'a se inaltiasse pána in sferele cele mai inalte politice si avé prospecte a se intari in pusetiunea acést'a.

Dara deodata lucrurile iau altu cursu, congressulu natiunale si comitetulu se iau de o parte a publicisticii nóstre in bataia de jocu, se declara de montru cu dóne capete (Archiepii presiedinti); se pornesce o lupta contra amestecului clerului inaltu in afaceri politice si in vanitatea, ca prin diet'a din 1863—4 in carea románii numai din intemplantu ca magiarii nu au participatu decátu 4—5 insi avura majoritate, este totulu asigurat, se sacrifica si interese generale si speciale ale Transilvaniei in favórea unui germanismu mascatu in forme constitutiunale, dara precisu in fapta, si inca din partea astoru feliu de ómeni, cari astadi striga mai multu *autonomi'a* Transilvaniei!

Suntu multi románi, cari astadi cauta la cesti din urma cu uimire, cáci sciu cum s'au petrecutu schimbarea acelu cursu bine inceputu si sciu cum d. e. eppulu Siagun'a s'a esilatu pre sine insusi din diet'a din Sabiu la báile dela Mehadi'a. Elu observase de o parte crepturule sistemului, in care se intemplantu tóte aceste, vedea ilusiunile cari treceau inaintea corifeiloru de realitáti si se convinse in vr'o cáte-va conferintie ca bate tóca la urechia surdului.

Nulla salus bello pacem de poscimus omnes, amu repetitu de multe ori romániloru in colónele acestui diurnalu; pentru ca noi nu voiámu lupt'a intre frati atunci cându aveamu mai mare lipsa de intielegere; in noi schimbarea cea neasteptata cá a imagineloru intr'unu caleidoscopu dela 1865—6 inradecinasé convingerea, cá furtun'a carea avé sa spele totu ce se produsese mai nainte sa ne afle nu pre unu terenu perdu du din capulu locului, ci pre terenulu celu deapurare, care are sa dureze cátu va durá unu poporu románu, pre terenulu natiunale, pre care sa ne intrunim puterile cu cele ale fratiloru din Ungari'a si Banatu. Dara refrenulu la cuvintele nóstre a fostu totu-déun'a invectivele si denunciáriele. Pre atunci cându arátámu toti periculi, cari se pregateau pentru románi, eramu innegriti inaintea romániloru din tíera, inaintea celoru din cele-lalte provincii ale monarchiei si pána si inaintea celoru din Romani'a de *magiaroni* de *renegati* si de cáte alte tóte cari se potrivescu numai cu cei mai lapedati

ómeni din lume, pentru ca voiámu cá toti románii impreuna sa apere romanitatea loru.

Noi pretindeamu sa stámu la vorba, presupuneamu ca este dóra totusi o diferentia in principii pre carea nu o pricepem si spre marea durere, amu trebuitu de multe ori sa vedemu, ca in locu de a desbate cestiunile cari produceau diferenti'a între noi, ni se respundea ca *tradámu autonomi'a Transilvaniei*, carea nu o póte tralá nime-ne, dara carea erá dejucata inca cu unu deceniu mai nainte.

Se va mirá dara cineva, déca recapituléza din situatiunea actuala a romániloru istori'a cea nebulosa a natiunei nóstre pana in cele mai afunde vécuri si vine la conclusiunea ca unu blastemu neexplicabilu a nutritu totu deun'a neintielegerea între románi si ca in urm'a neintielegerei nu si-au pututu apará interesele comune si ca in fine au fostu románii nu numai sfasiati dara si trántiti la pamentu in celu mai severu intielesu alu cuventulu?

Déra romanii din Austro-Ungari'a nu voru voí sa ajunga astadi, in secululu, cându si cele mai mici popóre si natiuni se lupta pentru esistintia, sa ajunga in pusetiunea acea nefasta, cá amaráti de o viétia si mai incarcata de suferintie sa strige cá acelu din urma imperatu bizantin, ca óre nu se afla o mâna de crestinu cá sa-i faca sfersitul: ca nu se afla unde-va o natiune „amica“ cá sa le faca finitulu pentru totu deun'a!

Tóta lumea impregiurulu nostru, mai strimtu si mai largu, se reculege cu o intiéla corespundietória mersului celui nou alu lucruriloru din lume. Óre pentru noi sa fia acést'a cu neputintia?

Cându vedemu multimea romániloru, cându vedemu inteligenti'a loru natiunale, cându vedemu capacitatea loru pentru cultura si capacitatea pentru lucru séu laboriositatea loru, cu tóte ca au fostu in seculii in deceniile din urma redusi in desvoltarea tuturoru facultátiloru loru, nu putem dice alt'a decátu: mai multa bunavointia si abnegatiune si mai multa atragere cátra munca, dara mai putienu egoismu si mai putiena venatorie dupa ambitiuni personale si dupa specule cu ori ce cauza sánta a poporului, din partea aceea, carea presine monopolisándu si intelectulu si natiunalismulu se numesce „*inteligentia natiunale*“ si atátu pre terenulu politicu cátu si pre celelalte s'aru croí o era nóua si fericita, la carea aru privi séu cu placere, séu cu respectu, séu cu ambe deodata, ori ce suflare omenésca.

Pentruca e lucru constatatu ca contrastele dintre staturi, dintre natiuni cá atari disparu intr'o proportiune imbucuratória si voru disparé totu mai multu. Fia care natiune, fia care statu cu cátu inaintéza mai departe in cultura perde din ilusiunile poetice, cari facu pentru fia care lumea intréga pré angusta. Fia care din aceste inaintéza totu mai tare in convingerea ca lumea e facuta pentru toti cu acelu adausu ca cei ce au sa esiste sa nu fia spre greutatea, ci spre folosulu societátiiei omenesce. Acelu venitoriu nu mai este departe cându acea natiune séu statu care se va incercá sa se puna in calea acestui progresu si va incarcá asupra-si nu numai ur'a dara voru provocá si actiunea celoru-lalte spre a le infrená in ten-

dintiele opunetórie progresulu séu in casu de lipsa a le nimici, a le sterge din cartea celoru vii.

Romani'a urgisita si persecutata ba dechiarata de atátea ori de obiectu de schimb in un'a séu alta combinatiune politica astadi de cându s'a introdusu stabilitatea si ordinea intr'ens'a incheia conventiuni cu cine? cu Austro-Ungari'a, despre care dicea unu diplomatu austriacu numai cu vre-o cáti-va ani mai nainte ca nu o va suferi cá sa se puna cá unu nou Piemontu in cóstele Austriei. Relatiunile cele intime între natiunea germana si italiana au inlocuitu ur'a proverbiale in contr'a „*walschiloru*“. Si déca amu merge inapoi numai pre la inceputulu secululu cáte diferentie nu amu aflá cari astadi disparu séu au disparutu; séu déca interese particulare provóca vre-o diferentia între persóne oficiali dintre natiuni, barbati independinti le deplangu si le desaprobéza invocandu infratirea popóreloru. „In tempuri cum suntu ale nóstre nu mai dispunu diplomati de popóre, ci popórele le impun operele ce au ei sa le indeplinesca“ se dicea inca in tómn'a din 1860.

Ideile cari se punu in lucrare in giurulu nostru nu trebuie sa le ignorámu. Dara cá sa-le punemu in lucrare cu succesu trebue cá sa ne grupámu cu totii in giurulu loru prelu-crându-le intr'unu principiu.

In cele de mai nainte amu arátatu principiulu. Principiulu acest'a s'a desfasiuratu pre largu in memorande si in alte acte natiunale. Unu poporu, o natiune sa fimu „in cugete si in simtiri“ cum ne provocá bardulu nostru natiunale inainte cu dóne-dieci si siepte de ani si atunci tóte relele voru disparé din giurulu nostru, atunci nu vomu mai fi unu poporu nebagatu in séma care sa traiésca numai in multimea capeteloru sele.

Un'a inse sa nu perdemu din vedere in tóte afacerile nóstre si adeca, ca „intielepciunea nu se afla mai putien in cutezarea la tempu cá in asteptarea la tempu“ *).

Cuventulu de tron, cu care s'a deschisu Scupcin'a Serbiei la 10 Sept. n. dice in pasagiulu ce atinge intemoláriele din Bosni'a si Erzegovin'a: Natiunea nóstra e la confiniile patriei neliniscita in desvoltarea sea. O parte din poporatiunea dela fruntarie, parasindu casa si curte trebue sa priveghieze cu armele in mâna asupr'a siguritatei patriei in vestu si nordu. Intempláriele in Bosni'a si Erzegovin'a ne creara dile grele, fára sperantia de ameliorarea stárei nóstre. Acelu poporu prinse armele pentru a scapá de abusuri. Guvernulu sultanului aduna armata la confiniile nóstre. Acést'a complica situatiunea, natiunea ne róga de mesuri preventive, poporulu din Bosni'a se refugiazá la noi de sabia si focu. Prin acést'a situatiunea deveni mai critica. Se speréza ca va succede intielepciunei sultanului si puteriloru garante, a aflá unu modu de liniscire a acelu párti revoltate. Cá vecini nemedilociti suferimu noi mai multu cá ori-care altulu prin aceste lupte periodice, deci eu (principiele) me voiú nesuí a creá o stare care va dá Bosniei si Erzegovinei pacea.

*) Cuvent. de tron cu care s'a deschisu primulu parlamentu alu Italiei.

Afacerea Erzegovinei si cestiunea orientulu.

II.

Cracovi'a 23 Augustu.

In ultim'a mea correspondintia díseiu: déca insurectiunna din Erzegovin'a tiene inca o luna, puterea otomana se va aflá in celu mai mare pericolu, si nodulu gordianu alu cestiunei orientulu va fi aprópe de a fi taiatu.

Astadi Turci'a face unu efortu supremu spre a ispraví cu acésta insurectiune. Tóte regimentele imprasciate dela Balcani pána in fundulu Tesaliei si alu Macedonie, au primitu ordinulu sa se indrepteze spre Erzegovin'a. De alta parte inse Serbi'a este in ajunulu de a intrá pre câmpulu de lupta. Suntu dejá mai bine de 3000 serbi cari lupta alaturi cu insurgentii, si inroláriele continua a se face in modu publicu prin tóte orasiele Serbiei. Guvernulu nu cutéza a le impedecá.

Principele Milanu a fostu primitu cu racéla la intórcerea sea dela Viena, si a vediatu defilandu sub ferestrele sale, la Conatu, 300 de voluntari cari ii strigau cátu puteau: „Resboiu Turciloru! Condu-ne contr'a Turciloru!“ si n'a disu unu singuru cuventu de blamu asupr'a acestei manifestári. Dara ceea ce este si mai gravu, este ca alegerile pentru Scupcina au datu o majoritate atátu de imposanta partitulu resbelului, incátu ministeriulu si-a depusu demissiunea sea in mânilé principelui, fára cá sa mai astepte intrunirea acestei adunári. Principele Milanu nu scie in catró sa mai apuce. A chiamatu in cea mai mare graba, la Belgradu, pre d. Ristici, capulu partitulu resbelului, cá sa confereze cu densulu. Se pare cu tóte aceste ca nu-i va incredintiá indata sarcin'a sa formeze unu cabinetu. Alte nume se punu inainte, dara ori-care va fi noulu ministeriu, va trebú sa urmeze impulsuniloru adunáriei natiunale si miscárie generale a natiunei.

Astfelu tóte observatiunile facute la Vien'a principelui Milanu si tóte asiguráriele despre intentiunile sele pacifice, ce a potutu sa dea guvernulu austriacu, voru fi probabilmente luate de ventulu evenimenteloru, cáci este fórté anevoe cá diplomati'a sa póta stapani astadi miscarea serba dupa cum a stapanit'o pre tempulu afaceri dela Podgoriti'a. Impregiuráriele nu mai suntu aceleasi. Atunci, nu erá inca nici o lupta pre nici unu punctu alu Turciei, între crestini si musulmani. Astadi, sângele curge, câmpulu de lupta este deschisu si tocsinulu resuna dela Sav'a si dela Dunare pána la Balcani. Muntenegrulu pastréza inca pentru momentu o atitudine expectativa.

Principele Nicolae a convocatu Scupcin'a muntenegrina in sessiune extraordinaria spre a o consultá asupr'a partitulu ce trebue sa iá, si scupcin'a a votatu resolutiunea urmátórie:

„Muntenegrulu va pastrá neutralitatea pre tempulu strictu necesariu, pentru cá Turci'a sa póta declará, déca are de gându sa satisfaca cereriloru legitime ale populatiunei din Erzegovin'a si din Bosni'a, séu nu? In casulu negativu, Muntenegrulu va parasí neutralitatea sea.“

Acésta resolutiune este atátu de conforma cu consiliurile ce generalulu Ignatieff a datu de curendu Portiei, dupa cum se va vedea mai departe,

incătu este imposibilu sa nu vé 'a cine-va intr'ens'a o inspiratiune a Rusiei.

Cu tóte acestea, „Glas Cernogor-s'a“, singurul si jurnalul care apare in Muntenegrulu si organu alu principelui Nicolau, se indoiescu fórte ca lucrurile se voru putea arangia intr'unu modu pacificu.

„Este putiena sperantia, dice elu, cá diplomati'a sa reusiésca a readuce pacea in Erzegovin'a si Muntenegrulu trebuie sa fia gat'a pentru ori-ce intemplare. Insa afirmá, fára nóma de a ne insielá, ca guvernulu nostru nu va stá privitoriu indiferentu si cu bratiile incrucisiate in fati'a evenimentelor care se desfasuira.“

Neutralitatea Serbiei si a Muntenegrului tienu dara intr'unu firu de peru, si déca va compará cine-va fortiele militare ale acestoru dóue tieri care ocupa unu asiá de micu locu pe chart'a Europei, luaté impreuna, cu acelea ale Turciei, va intielege ingrozitoriu periculu ce amenintia pre acésta din urma. Turci'a procedéza acum la reorganizarea sea militaria, care trebuie sa-i dea in tempu de resbelu, dupa calculele turcesci, 700,000 de luptatori. Acestu resultatu inse nu va fi atinsu decátu la 1878, adeca preste trei ani.

Actualmente forti'a sea militaria se compune:

1. De o armata permanenta de 172 bataliuni de infanteria, 146 escadrone de cavaleria si 88 baterii de artileria, formandu siése corpuri de armata. In totalu acésta fortia este de 174,000 ómeni si de 37,481 cai. Aduagendu-se artileri'a de fortaretie, regimentele de uvrieri si alte detasiamente care nu vinu pre câmpulu de resboiu, totalulu generalu alu armatei permanente se urca la 203,700 ómeni si 38,313 cai.

2. De o reserva care se urca la 129,000 ómeni.

3. De unu corpu de gendarmeria de 33,000 ómeni.

Aceste fortie inse suntu imprasciate in Turci'a din Europ'a si in Turci'a din Asi'a.

In Europ'a, puterea otomana n'are decátu 35,000 de ómeni de infanteria si 6000 de cavaleria, cu totulu 41,000 soldati, care citra póte sa fia radicata in trei septamáni, este adeveratu, la 50,000 prin chiamarea rezervelor. Ii este imposibilu in sa golésca tóta tier'a, si totu ceea ce póte sa aduca contr'a insurectiunei din Erzegovin'a este, dupa „le Courier d'Orient“, 20,000 ómeni.

I-arú trebú trei luni spre a aduce trupe de ajunsu din Asi'a spre a pune in linia o armata de 100,000 ómeni. I-arú trebú celu putienu siése luni cá sa adune un'a de 200,000 ómeni, dintre cari o a trei'a parte luati din reserve, si acést'a este maximum la care póte sa ajunga fára sa espuna provinciele sele din Asi'a la pradările nomadiloru si la revoltele pasiloru. Fortiele de care dispune Serbi'a si Muntenegrulu se urca la unu totalu de 140,000 soldati, dupa cum amu si aretatu in precedent'a mea corespundintia, adeca 120,000 de serbi si 20,000 de Muntenegrini.

Reserv'a serba, care este adeverat'a sea armata, este fórte bine organizata, inarmata cu pusci cu acu si cu tunuri care se incarca pre la chiu-lasa, modulu nou. Este animata de patriotismulu celu mai infocatu, are o basa de operatiune formidabila in muntii tieri sele si aci'a ai tinenturiloru dimpregiuru, si are spre a o comandá unu generalu experimentatu, de unu patriotismu incercatu si fórte popularu in tíera; acést'a este generalulu Stratimirovici, care a capetatu acestu gradu in armat'a austriaca si s'a distinsu in resbelulu contr'a un-guriloru la 1848 si 1849.

Muntenegrinii nu forméza o armata regulata care sa manevreze cá

prussienii, ei suntu inse ageri traga-tori si bravi cum putieni se gasescu.

Acésta fortia de 140,000 ómeni s'aru indoí, déca románii aru luá si ei parte, ceea ce este mai multu cá probabilu (!), si este asemenea fórte probabilu cá intrég'a Bosnia si Bulgari'a sa se radice, póte chiaru Alban'i'a si Tesali'a.

Ce resistentia aru putea dara sa opuna turcii acestei resculári generale a popóreloru ce-i tienu sub stapanirea lorú? Nu le aru remanea altu ce-va de facutu decátu sa-si stringa bagagiile si sa se întórca in Asi'a.

Fia-care intielege ca o asemenea perspectiva inflacaréza in celu mai mare gradu patriotismulu celu orgoliosu alu serbiloru, alu cároru visu continuu este de a reconstituí regatulu serbu alu lui Dusianu, si cari de o jumetate de secolu se pregatescu pentru o lupta suprema, alu cárei pretiu trebuie sa fia realizarea acestui visu.

Insurectiunea din Erzegovin'a a isbucnitú intr'unu momentu cându ei nici ca se asteptau sa fia chiamati la acésta lupta. Insurectiunea inse dú-réza, se desvólta, se maresce si le dá tempu sa iá o otarire cugetata si sa o arate principelui domnitoriu dupa tóte formele constitutionale.

Eata care pare a fi in acestu momentu situatiunea cea adeverata a lucrurilor in Erzegovin'a.

Jurnalulu francesu „la Turquie“, care apare la Constantinopole, s'a decisu sa recunósca ca insurectiunea ia o fatia nelinistitória pentru guvernulu otomanu.

„Unu detasiamentu de insurgenti, dice elu, a fostu destulu de numerosu, si destulu de bine armatu cá sa indrasnésca sa atace Trebinje de partea de care ea erá mai slabu aperata. Unu altu detasiamentu in numeru de 3000 ómeni, dintre cari cea mai mare parte erau dalmati si muntenegrini, cauta sa taie comunicatiunile intre Mostar, capital'a Erzegovinei si resiedinti'a vizirului, si Nevesinje. Unu altulu de 1500 ómeni, ne comandatu de unu óre-care Thinnes Bropek, merge spre Boci's'a, si mai multe altele inca percurgu tier'a in deosebite directiuni si neliniscescu fortiele musulmane.“

Voiu complectá aceste ransamente prin detalii adunate din surse bine informate. Insurgentii au raportatu dóue victorii principale din care au sciutu sa traga tóte folósele posibile. Acea dela Nevesinje a pusu in stapanirea lorú totu acelu coltiu alu Erzegovinei care se marginesce de o parte cu posesiunile austriace si de cealalta cu Muntenegrulu, victori'a dela Goransko le a permisu sa puna mân'a pre orasiulu Metochi'a, situatu pre drumulu care merge dela Mostar la Trebinje prin Mirkitch; ei au taiatu asemenea si comunicatiunile intre Mostar si Trebinje, si fortiele lorú cele mari asiediéza acésta din urma forfarétia, pre care sperá sa o ia prin fómote, ne avendu destule tunuri sa faca gáuri in zidurile ei. Mai remané inca unu drumu pre care Trebinje aru fi pututu sa fia deblocata; acést'a erá drumulu care merge dela portulu turcescu Kleck spre acésta forterétia; inse unu detasiamentu de insurgenti de 500 ómeni ocupá stremtorile dela Drevnovaka, care suntu pre acestu drumu; de aci resulta ca cei 800 séu 1000 ómeni ce guvernulu turcescu a espedatu pre mare la Kleck nici nu indrasnescu sa desbarce, si ca fortiele trimise de vizirulu din Mostar spre a le sustiené s'au opritu in cale. De aci se póte vedé ca insurgenti suntú destulu de bine comandati si ca siefulu lorú Libobraticiu nu este unu omu fára valóre.

Esemplulu bosniaciloru din Erzegovin'a a incuragiatu raialele din Bosni'a propriu disa sa ridice si ele drapelulu revoltei. A isbucnitú pre fruntari'a Croatiei austriace, si astadi, dupa diurnalulu de Agram, ea s'a imprasciatu pre totu terimulu cuprinsu între

orasiile Stav'a-Gradisc'a (la nordu de Banialuc'a) si Predoru, o intindere de 140 kilometri pre lungulu muntiloru Kozaraciu, si spre sudu ea s'a intinsu pâna la impreunarea riuriloru Sav'a si Unna. In orasiile cele mici cá Dubici si Predoru, populatiunea resculata a datu focu caselorú perceptoriloru de imposite si ale altoru functionari turcesci. Telegrafulu dela Banialuc'a la Novi a fostu taiatu, din nenorocire inse macelulu beiloru bosniaci a inceputu de acela'si tempu. Se vorbesce dejá de 30 de victime asiediate si omorite in casele lorú, care au fostu reduse in cenusia. Acesti bey suntú nobili bosniaci, cari mai toti, spre a-si conservá privilegiurilú lorú, s'au facutu musulmani si au devenitu pentru tieranii remasi crestini nisce apasatori mai rei cá turcii. Insurectiunea din Erzegovin'a are astu-feliu unu caracteru politicu si socialu totu-deodata, ea nu se va intinde inse si prin orasiile cele mari cá Banialuc'a Bosna-Serai care suntú populate de musulmani turci séu bosniaci.

Tóte aceste eveneminte care amerrintia sa târasca din nenorocire pre Austri'a in nesce complicatiuni curioése, au aruncatu spaim'a pre piati'a Viennei. Tóte valorile au scadiutu, chiaru si biletele de banca, si se platesce agio pentru argintu si auru. Guvernulu se silesce prin tóte medilócele ce-i suntú in posibilitate, sa sustiena edificiulu celu ruinatu alu Turciei. Tramite unulu dupa altulu regimente cá sa supraveghieze fruntari'a Erzegovinei.

Regimentulu ungaru Barning a ostu espediatu in aceste tinenturi, acum câte-va dile, si nu de multu alte dóue regimente care siedú la Vien'a, alu 11-lea si alu 49-lea de linie, au primitu ordine pentru aceiasi destinatiune, etc. La Constantinopole, comitele Zichy, sosindu cu nóue instructiuni, impinge pre Turci'a la o actiune vigurósa; dara este contradiisu de ambasadorulu rusescu, d. Ignatieff care, sub pretestu de umanitate, indémna pre Pórta sa negotieze cu insurgenti, ba chiaru sa le propuna, pentru acést'a, unu armistitiu.

Pre cându castiga cu modulu acést'a tempu, diurnalele rusesci, mai întâiu fórte putienú incredietóre in succesulu insurectiunei, astadi ridica tonulu, si se facu anuntiatorii unei rescóle viitória a tuturorú popóreloru care nu suntú musulmane, din peninsul'a balcanica.

Jurnalulu „Peversb. Vied.“, organulu devotatu alu ministrului cultelorú, comitele Tolstoi, publica in colónele sele, cu dat'a de 4/16 Augustu proclamatiunea comitetulu insurectiunalu serbu propovedindu solidaritatea între tóte popórele slave, frati'a între rusi si serbi, si aretandu cá tianta a viitóri miscári unirea Serbiei, Muntenegrului, Bosniei si a Erzegovinei. Spriginindu acésta proclamatiune, diurnalulu rusescu oficiosu face din parte-i unu apelu caldurosu la tóte popórele slave, croate, slovece, slorvetie, rutene din Ungari'a, ceche, morave, chiaru emigratiloru poloni, cá sa sbóre in ajutoriulu Erzegovinei.

Diurnalulu „Mosk-Svied.“ a cáru mare influentia este cunoscuta in Rusi'a, esplica intr'unu recentu articulu hesitatiunile muntenegreniloru de a intinde mân'a insurgentiloru, prin acestu cuventu ca iniciativ'a insurectiunei a fostu luata de partitulu catolicu alu populatiunei din Erzegovin'a, care umbla impregiuru Austriei, acum inse cându ortodocsii au luatú armele, afacerea si-a schimbatu caracterulu si „astadi séu máne, dice diurnalulu dlui Katkoff ridicandu-se pâna la lyrismu, Persi'a va revedé pre campiele cele vestite dela Grahovo fesurile negre ale muntenegreniloru, si insurectiunea din Erzegovin'a va deveni insurectiunea generale a popóreloru slave.“

Nu voiú mai citá si pre cealalte

diurnale care vorbescu tóte pre acela'si tonu, inse nu potú sa trecu cu tacerea preste conclusiunea unui articulu din diurnalulu „Ruski Mir“, diurnalulu seriosu, redigiatu fára pasiune.

„Acum dice elu, singur'a dificultate pentru solutiunea cestiunei orientului este dificultatea, ba chiaru si imposibilitatea póte de a pune in acordu, in acésta privintia, politic'a rusésca si politic'a austriaca. Déca afacerea angagiata in peninsul'a balcanica ia o turnura si mai grava, va sosi fatalitatea trei imperati, in care aliantia celorú trei imperati va fi supusa la o aspra incercare, si vomu vedé atunci, déca acésta aliantia este fundata pre base asiá de solide precum se pre-tinde.“

Cu tóte acestea nu Austri'a singura aru poté sa scape pre Turci'a de ambitiunea moscovita. Ea d'abiá a inceputu acum retopirea vechiloru sele tunuri dela Sadov'a dupa unu modulu nou. Destinatele orientului dependu de rolulu ce va luá Prusi'a in impregiurările actuale. Se va dá ea de partea Austriei séu de partea Rusiei? Este fórte de temutu ca se va dá de partea Rusiei, si in acestu casu, vai! cele dóue puteri voru fi stapanele Europei si-i voru remanea chart'a dupa placulu lorú.

(„Tr. Carp.“)

l'Univers.

Cuventarea

de incheiere tienuta in 17 Augustu st. v. 1875 in Alb'a-Iul'a de conducatoriulu cursulu supletoriu Teodoru Popu.

„Alegu la semnu pentru pretiulu chiamárei celei inalte a lui Ddieu in Cristosu Isusu.“ Filipeni cap. 3 v. 14.

Asiá au disu odata marele apost. Pavelu; asiá dicu si eu. „Alegu la semnu pentru pretiulu chiamárei celei inalte“ etc. si ce feliu de chiamare este chiamarea nóstra? Este chiamare inalta!“ auditi dloru si fratiloru! chiamarea nóstra este chiamare inalta! dara semnu care este? semnu este loculu si scopulu, la care si pentru care ne au convocatú mai marii nostri aici.

Deci sa ne intrebámu: a) care au fostu chiamarea apostoloru; b) care au fostu scopulu chiamárei lorú? „Ve voiú face venatori de ómeni“ dice Iis. ev. la Luc'a I v. 16. Eata chiamarea! — dara spre ce feliu de scopu? Spre scopulu bunei nociri si ferici, spre scopulu mantuirei nóstre si a némului omenescu intregu, prin latireea evangheliei in tóta lumea; eata dara si scopulu chiamárei apostoloru.

Acum sa vedemu, care este chiamarea nóstra? „Ve voiú face venatori de ómeni.“ Eata si chiamarea nóstra e totu acea cá si a apostoloru, adeca sa venámu ómeni, ómeni mici — melusiei — prunci; cu ce scopu? scopulu de luminá, cultur'a, educatiunea si instructiunea tinerimei, este: mantuirea ei.

Of! si ce chiamare mai nobila mai fina, mai marétia este cá chiamarea invetiatorésca? Ce scopu mai sublimu cá scopulu invetiamentulu?

Asiá este dloru si fratiloru! noi asiá dicemu, pentruca suntemu invetiatori, apoi totu omulu 'si lauda. . . chiamarea sea, afirmandu ca aceea e mai necesaria etc. etc.

Dara sa ascultámu si cautámu óre altii ce dicu despre chiamarea nóstra? Cea mai mare parte din populu nostru, pre tóte chiamările pune óre care pretiu mai mare séu mai micu dupa impregiurári, dara dorere! de trei ori dorere!!! numai dara chiaru numai pre chiamarea nóstra nu pune nici celu mai micu pretiu, ba inca din contra o despretiuesce cá pre un'a ce-i causéza totu reulu.

Acésta trista asertiune a mea o adeverata pre deplinu trist'a experientia de tóte dilele; prin urmare credu ca alte multe dovedi pre cari

le a-si puté produce suntu cu totulu de prisosu.

Asiá dara ce sa facemu? sa desperámu? ah! nu! nu! sa nu desperámu!!! lucrulu nu e de desperare, ci tocmai de imbarbare; de imbarbare dicu, pentruca numai cei ce nu pricepu, cei ce nu cunosc si nu potu face deosebire intre bine si reu, intre chemare si chemare etc. dicu numai acei'a dispretiuescu pré scump'a nóstra chemare. Dara cei ce o cunosc si sciú urmárite ei acei'a totu-déun'a au fostu si suntu cei dintâu cari preferéda chemarea nóstra invetiatoréscá tuturoru altoru chemári, cá pre un'a dintre cele mai nobile, mai frumóse, mai fine si mai maretie; iéra scopulu acestei chemári, cá pre celu mai crestinescu, mai sântu si mai sublimu. Si cari suntu acei stimatori si pretiutori ai chemárei nóstre? of! de trei ori, ba de o mia de ori bucuria!!!... Acei'a au fostu si suntu toti barbati cei mari si renumiti din vechime si pâna in diu'a de astadi. Pentru cá sa ilustrédiu si radiemu acést'a a dóu'a a mea asertiune, a-si puté produce dieci si sute ba si mii de dovedi; inse me temu ca, precum lumin'a pré mare strica vederei omului, asiá si dovedile prea multe — me temu dicu, — ca voru intunecá intielesulu cuventárei mele celei scurte ce vréu sa desfasuru cu acésta ocaziune. Deci fia-mi permis dloru si fratiloru, de astadata a me folosi numai de vr'o câte-va esemple, pastrandu alte dovedi pentru alte ocaziuni bine venite in astu-feliu de afaceri si impregiurári.

Unii dintre barbati cei mari se esprima asiá:

„Oper'a cea mai folositorie, cea mai sânta, cea mai crestina, cea mai patriotica ce-si póte propune cine-va astadi este: Instructiunea si educatiunea poporului; eata cea mai mare binefacere! eata triumfulu civilisatiunei. O buna educatiune este cea mai mare binefacere ce unu copilu póte primí. Ea póte mai bine decâtu ori-ce sa asigure fericirea sea si sa-lu puna mai pre susu de capritiele averei si ale positiunei sociali.“ C. Esarcu, iéra altulu dice: „Cum voru fi ómenii in venitoriu, mai buni séu mai rei, acést'a depinde dara dela bun'a séu réu'a educatiune ce se dá urmatoriloru nostri. Acestu adeveru a fostu recunoscutu de cei mai mari filosofi si de cei mai renumiti legiutori, cari au esistatu in tóte tempurile si la tóte popórele. Istori'a ne spune ca toti acesti'a au consideratu educatiunea tinerimei cá pre cea mai secura surginte a prosperárei binelui si fericirii, atátu a familielor cátu si staturiloru. „I. Badilescu“. Si altulu iérasí mai departe dice: „Libertate, constitutiune, buna administratiune, justitie, armare generale, comerciú si industria natiunale, romanismu, natiunalitate, romanie mare si tare. Eata vorbele frumóse ce in tóte dilele, in tóte foile publice, din tóte gurile, si pre tóte tonurile audimu mereu sunandu la urechile nóstre; dara pentru o buna si temeinica crescere a junimei putiene, fórte putiene voci se radica; si aceste se pierdu pâna acum indesiertu. Trebuie inse odata sa ne convingemu, ca fára o buna si solida crescere, nici libertate, nici constitutiune, nici comerciú si industrie natiunale, nici romanie mare si mare in veci nu vomu puté fundá, pre base adeverate si trainice. Asiá este dloru, fára o buna sistema de crescere natiunale nu este mantuire pentru romanismu; si cine mai cugeta astadi altmintrenea, este séu amagitu séu amagitoriu“ I. C. Macsimu. Si intru adeveru dloru si fratiloru, scopulu adunárei nóstre presente inca nu este altulu ci togmai acél'a cá pre basa solida se potemu fundá o educatiune si instructiune in intielesulu celu adeveratu. Mai departe iérasí: martora ne este istori'a lumei ce sórte au avutu si au popórele luminate, si din contra.“ Marea nóstra

decadintia, cá statú, cá poporu, cá comercianti, cá industriasi si chiaru cá agricultori, in fine in tóta privinti'a nu e decâtu rezultatulu ignorantiei si nesciintiei.“ Asiá dara sa mai remanemu si noi astadi in acea ignorantia si nesciintia? da dloru si fratiloru! dicu dá! déca ne-amu uritu viéti'a; inse dupa dis'a sântei scripturi nime-ne nu si-au uritu trupulu seu, ci-lu hranesce si-lu incaldiesce pre elu“ asiá dara si noi trebuie sa hranimu si sa incaldimu corpulu nostru natiunalu prin o buna, solida si temeinica educatiune si instructiune. „Suntemu convinsi cu totii, ca numai bun'a crescere morala intelectuale si fisica ne va puté asigurá viéti'a, prosperitatea si positiunea cuvenita între celelalte natiuni civilisate. Dara tóte aceste numai atunci potu fi atinse de noi déca se voru pune nisce fundamente solide culturéi-morali-religióse intelectuali si fizice a poporului románu in genere, si in deosebi acelu dela tíera. (Va urmá.)

† Abrudu 20 Augustu v. 1875.

Dle Redactoru! Cursurile supletorie invetiatorescu, cari in fondu suntu totu vechile conferintie inactivate de nemuritoriulu Siagun'a, inse reorganizate pre o basa mai larga, s'au introdusu pentru a dá invetiatoriloru din scólele nóstre poporali ulteriór'a cualificatiu nepractica si a-i face capabili sa coresponda grelei chemári de invetiatoriu. Intr'adeveru ide'a emanata dela suprem'a autoritate a archidiecesei nóstre, intielegu pre vener. consistoriu arch. gr. or., de a dá pre acést'a cale invetiamentulu nostru poporalu unu nou aventu, e nu numai salutaria, ci si fórte practicabila, dupa cum probéza rezultatele obtinute dejá acum la inceputu. Aceste cursuri supl. voru si promová scopulu propusu, déca le vomu imbratisá cu caldura si vomu aduce jertfele spirituali si materiali ce le reclama. Invetiamentulu nostru, neglesu in trecutu si nefavoritu de impregiurárite presente cere dela noi sa aducemu aceste sacrificie. Iéra noi intielegendu spiritulu tempulii sa nu intardiámu a ne face datoriint'a si in directiunea acést'a, — cá sa desvoltámu mai departe acést'a institutiune salutaria! —

Aceste premise, cu permisiunea onoratei redactiuni vomu raportá despre cursulu supletoriu din muntii apuseni, tienutu in opidulu Abrudu.

Conformu ordinatiunei consistoriale, prin care s'au introdusu formalu cursurile supletorie, invetiatorii din tractele ppresbiterali: Zarandu, Lupsia, Campeni si Abrudu, s'au intrunitu in opidulu Abrudu, in numeru de 20 insi, la 1 Augustu a.c., spre a percurge impreuna studiile prescise prin acea ordinatiune cons. pentru cursulu din anulu acést'a. Demnulu parinte ppopu Galu, care totu-déun'a a promovatu caus'a nóstra scolaria cu unu zelu demnu de imitatu, deschise cursulu cu o cuventare potrivita, in care arata scopulu ce urmarescu in genere aceste cursuri supletorie si indémna pre invetiatori sa le imbratisieze cu interesu si caldura, pentru a se cualificá deplinu in acést'a scóla practica si pentru a deveni invetiatori harnici si la inaltimea misiunei ce au luatú asupra-le.

La acést'a cuventare bineprimita, conducatoriulu cursulu nostru, invetiatoriulu dela scól'a normale din Bradu, Nicolae Aronu raspunde prin altu discursu, in care releva cu deosebire momentulu didacticu ce-lu au aceste intruniri pentru ulteriór'a desvoltare a invetiatoriloru.

Dupa constituire s'a luatú sub conducerea cu tactu a invetiatoriulu nostru, N. Aronu, succesive tóte studiile indigitate in ordinatiunea consistoriale, dedicandu-se o deosebita atentiune sistemului metricu, a cáruí cunoscintia a devenitu o neaperata tre-

buintia pentru tóte clasele societáti. Intregu acestu periodu a fostu o adeverata placere spirituale pentru invetiatorii intruniti, cari si comunicau reciproc ideile, cunoscintiele si esperientiele castigatú pre spinós'a carare a invetiamentulu poporalu.

Cursulu s'a terminatu la 18 Aug. a. c. Par. prot. Galu in cuventarea de inchidere multiemesce invetiatoriloru pentru interesulu celu viu manifestatu in totu decursulu acestoru cursuri si pre scurtu reatinge folósele practice ce le putemu avé dela asemenea intruniri. Conducatoriulu N. Aronu raspunde parintelui prot. in cuvinta bine semtite, multiemindui in numele invetiatoriloru pentru ostenele aduse si de asta-data intru promovarea invetiamentulu nostru confesionalu, atátu prin povatiuirea sea intielépta, cátu si prin ajutoriulu materialu de care s'a ingrigitu cá unu parinte adeveratu. De asemenea se aduce multiemita si par. prot. din Campeni Patiti'a, care a asistatu la deschiderea si inchiderea cursulu. In urma corpulu invetiatorescu multiemesce conducatoriulu seu Nic. Aronu, care a condusu intregu cursulu cu tactu si cunoscintia de lucru. —

Cu aceste s'a terminatu cursulu supletoriu din anulu acést'a.

Cátra capetulu cursulu in 17 Aug. s'a serbatu onomastec'a Escelentiei Sale, a P. Archieppu si Metropolitu Mironu. La prândiulu comunu din casin'a romana Parintele Pppu Galu radicá unu toastu intru sanatatea si indelung'a viéti'a a Escel. Sele P. Metropolitu, iéra invet. Nic. Aronu toastá intru sanatatea Prea Cuviosiei Sale Par. Archimandritu N. Popea.

In fine ne simtimu indatorati a aduce profund'a nóstra multiemita publica Prea Ven. Consistoriu arch. gr. or. care a binevoitu a ni tramite unu sucursu materialu in sum'a de 80 fl. v. a. usiurându-ne astfelu in modu insemnatu tienerea cursulu supletoriu. Multiamimu mai departe comitetulu parochialu care fu atátu de binevoitoriu, încátu numai decâtu ne puse gratis la dispusetiune edificiulu scólei, — si in urma braviloru locuitori din opidulu nostru, cu deosebire dlui Lobontiu, pentru incortelarea gratuita. —

Sim. Medrea,
St. Rosic'a,
notarii.

† Chirperu, 22 Augustu v. 1876.

Domnule redactoru! Marti in 19/31 Augustu s'au intemplatú unu focu teribilu in comun'a nóstra. Cei arsi suntu cu totii 33 familii dintre cari numai 8 suntu sasi cei-lalti toti románi. Foculu s'au aprinsu pre la 3 óre d. a. cându toti locuitorii erau dusi parte pre câmpu, parte in tergulu invecinatei comune Altien'a. Pâna cându si unii si altii au alergatu in comuna, totu erá prefacutu in cenusia. Starea nefericitiloru este intr'adeveru de compatimitu, cáci afara de cucuruze care mai este pre câmpu, tóte productele si nutretiele le avéu dejá adunate. Acésta impregiurare au si ajutatú elementulu cá sa póta mistuí edificiile pâna in pamentu. Biseric'a inca au fostu putienu atacata, cáci din ferbintiél'a edificiiloru invecinate, s'au spartu mai tóte ferestriile. Mai multa dáuna au suferitu cimiteriulu, a cáruí palanu cá de 50° in lungime este arsu de totu; iéra arborii mai toti arsi si parlití. Dintre nefericitii acesti'a románii n'au fostu asigurati nici unulu, si asiá nici ca suntu in stare a-si cladí cátu de putienu adopostu pentru iérna; cei mai multi au scapatu numai cu imbracamintea de pre ei.

In urm'a acestei calamitati care au cercatu acésta comuna, si cu deosebire pre románi cari si altfelu nu stau asiá bine materialminte, me aflu indemnatu a apelá la simtiulu de umanitate alu acelorú comune, unde 'si voru luá refugiu acesti nefericiti, sa

binevoiesca a le tinde mâna de ajutoriu ori cu ce voru potea.

Georgiu Borzea,
parochu gr. or.

† Hundrubechiu in 15 Augustu 1875.

Onorate Dle Redactoru! Precum lucrurile cele rele au si trebuie sa se defaime, cá unu mijlocu de a se indreptá, suprimá ori chiaru nimici; asiá de alta parte lucrurile bune si utile au a se laudá, iéra cá mijlocu spre inaintare, prosperare, imbarbare si emulare. Despre acestu adeveru fiindu subscrisulu mai multu decâtu convinsu, Ve rogu a dá locu in colónele diariului stimatu ce redigiati urmetóreloru sire.

Intre lucrurile cele rele, de care inca nu suntemu scutiti spre daun'a nóstra propria, amintescu numai corespondinti'a din Nadesiulu-sasescu subscrisa de parochulu de acolo Gerasimu Lupea si aparuta in mai multi nri ai acestei foi privitóre la situatiunea deplorabile a bisericiloru, scóleloru si fundatiuniloru din tractulu Ternavei de susu provenite din si prin vin'a protopresviterulu tractualu Almasianu.

Déca lucrulu sta asiá, dupa cum dice corespondintele, apoi pasii necorecti ai parintelui protopresviteru facia de misiunea-i sacra suntu demni de tóta compatimirea, si aru fi de doritu-o corigere radicala. Dara totu asiá de condamnabila aru fi corespondinti'a parintelui Gerasimu Lupea, cându densulu aru fi publicatu in lumea mare neadeveruri tendentióse, fati'a de mai marele seu incaruntitu in oficiulu celu ocupa. Aru fi bine d. Redactore, cá sa nu mai avem a mai aminti astu-feliu de lucruri, dara ce se-i faci? la loculu si tempulu lorú suntú bune, cáci servescu de medicina vindecatoriá. Aru fi de doritu cá sa se amintésca ca se intemple totu numai lucruri bune precum suntú si cele ce voiu espune mai josu, cáci atuncea vedendu cu ochii ne amu redicá la culmea misiunei nóstre. Sa revinu acum la lucrurile bune.

Din lips'a de mare finance, ce in diu'a de astadi e generala si suprindeitóre fusei si eu necesitatu a transportá nescariu grantie la tãrgulu de marturie in Sighisiór'a cá la piati'a cea mai renumita in privinti'a pretiului de bucate in apropierea nóstra. Dara cu durere trebuie se marturisescu, ca nu amu facutu scofala mare, cáci abea amu potutu dá gráulu celu frumosu cu cev'a preste 4 fl. v. a. Cu ceea ce amu adusu astadata acasa, nici pre departe nu 'mi potú acoperi lipsele, dara nici gráu nu voiu mai vinde, caci si pre la noi — cá in multe parti — au nimicitu grandin'a o parte insemnata din hotarulu gráneloru.

Fiindu deci cu acésta ocaziune la Sighisiór'a, loculu pentru tienerea cursulu supletoriu de acum, si pentru cá se potú asistá si eu baremu cátu de putienu la prelegerile acelu'a si se potú avea o convictiune chiara despre rezultatulu acelor'a, me amu grabitu cátu numai amu potutu cu vendiarea si cumperarea si astufeliu la 10 óre amu fostu in biseric'a orientala din locu, unde se tienu prelegerile, in mijloculu invetiatoriloru. Dupa ce ocupaiu loculu oferitu si facuiu o revista preste invetiatori, observaiu, ca între cei 36 invetiatori din diferite parti, in privinti'a etatii erau dela juni pâna la caranti, semnu destulu de invederatu de o abnegatiune de sine si de interesele cele casnice si familiari, spre a satisfacé scumpei si santei lorú misiuni.

In prelegerea acést'a se tractá tocmai despre mesurile metricé. Spre raspundere se provocara mai multi invetiatori din partea conducatoriulu d. Dimitriu V. Moldovanu, precum: Stochirénu din Bertonu: Radu din Ded'a — tractulu Gurghiului; Rondolénu din Modiasiu; Diacu etc. etc. cari

toti, fia-le spre onóre disu, au deslegatu întrebările si problemele date, in modu intuitiv, fórte bine, chiaru si lamuritu. Nu dubitezu nici decátu, cându presupunu, ca si ceealalti din invetiatori totu asemenea voru fi fostu in placut'a positiune a respunde, dara nu numai din acestu obiectu, ci din tóte cele prescise. — Dara nici ca se aru potea altmintrea, pentru ca d. conducetoriu susu memoratu, cum se vede, lucra din inima, si apoi lucrulu din inima, totu deun'a mai afla pamentu roditoriu. Disciplin'a scriositate, tactic'a amicitate intrunite, contopite intr'o persóna conducetóre si bine acomodate suntu in stare multu a face, bá chiru totulu cu deosebire ce privesce instructiunea. In fine parasiiu localulu sántu cu anim'a palpitandu de bucuria si plinu de sperantia viua, ca venitoriu, relativu la instructiunea si cultur'a poporului nostru, va aduce cu sine rezultate inbelisugate, ponderóse si eficace. —

Preste unu lucru bunu si utile, demnu de tóta laud'a amu mai datu in unulu din nri mai recentí ai acestei foi întielegu: protocolulu si statutele fratiloru chisineni, consolidându-se preotimea tractuala in tr-o uniune. Unu lucru acest'a, ce întrece fórte multu alte lucruri bune, si demnu de imitatu. Aru fi de doritu cá tóte tractele de sub metropoli'a nóstra se apuce calea acest'a si inca cu atát'a mai vertosu, cu cátu densii cu compunerea protocolului, si in specie a statutelor, ne au inlesnit prea multu lucrulu. Suntu convinsu, ca preotimea nóstra din tractulu Nocrichiu — Cinculu-mare cátu mai curendu voru dá esemplu viu in privint'a acest'a, carea, cu prea putiena esceptiune, e insuffetita de asemenea fapte maretie bá dejá s'a fostu si propusu. Lauda d' ci fratiloru chisineni pentru initiativ'a si zelulu desvoltatu. Sa traiasca, cá sa póta gustá din fruptulu celu dulce, ce va resultá de siguru din aceea reuniune.

In fine nu potu trece din vedere cu acésta ocaziune nici opusiorulu „Anchir'a crestina“ edatu de preotulu gr. ort. dela institutul reg. de corectiune din Gherl'a, Titu Vespasianu Ghéj'a. Acestu demnu parinte, din labórea sea, se vede ca nu au alunecatu pe ghiati'a aceea fatala, pre carea multi din preotii nostrii, devenindu veduvi, se aluneca; ci cinsti'a sea, remánendu cu totulu prea tempuriu orfanu, cá se nu cáda prada intempariloru si lucrurilor vane, trecetóre si desonestatóre 'si a preferitu labórea, cá siguru lu mijlocu spre alun-garea acelor'a. Si apoi, de ce s'a apucatu densulu cu preferint'a? de aceea de ce a fostu cercatu inca din cruda-i pruncia, bá dóra chiaru copilaria, remánendu orfanu de dulcele seu tata; si in flórea verstei, de ce au avutu mai scumpu, de sotia-i amabila; s'a apucatu de cuventari funebrali, cu carii au mai imbogatitu literatur'a nóstra marginita. Nu e nici cea mai putiena indoiala, ca pariniel Titu autorulu „Anchirei crestine“ dupa succesulu celu bunu, ce a avutu cu labórea acest'a, nu va incrucisiá mánile la peptu, ci din contra, va lucrá si mai departe in vii'a Domnului cu zelu si diligintia. Prin opulu seu s'a facutu demnu de numele care-lu póta, numai cu aceea deosebire, cáci cel'a a condusu osti si trupe armate la invingeri si glorii; iéra Cinnsti'a sea, suffete la ceriuri. Lauda deci, de trei ori lauda demnului parinte!

Ce asi mai avea inca de doritu aru fi: cá literatii nostri, vrendu a lucrá si a se consacrá binelui comunu, opurile sele, fii de ori ce soiu, sa le incarce cu pretiuri cátu mai modeste, acomandându-se dapa poporu si situatiunea lui financiara deplorabila, si dupa proverbulu profanu, dara dreptu,

cá „sa nu fie nici lupulu flamendu, dar nici capr'a cu doi iedi.“

Permitiendu-mi acestea amu onóre a me insemná.

Alu stimatu dvóstre devotatu
Ioanu Grecu
parochu gr. or.

Varietâti.

*** Abonamentu. Subsemnatulu punându sub pressa a dóu'a parte a cartei:

„Conspectu asupr'a literaturii române.“ care va cuprinde vieti'a si scrierile celu putinu a 120 literati romani din secululu nostru si anume: Scriitorii Transilvaniei si Ungariei, ai Bucuvinei, Basarabiei, Macedoniei, si parte din ai Munteniei si Moldoviei, pâna asta-di, apoi scurta privire asupr'a Româniloru Istrieni si Friulani si asupr'a Reto-Românitoru din Elveti'a pre lângá alte notitie despre cultur'a Româniloru din Dacia in genere, precum: scóle, foi periodice, teatru, societati, etc. si in fine lista alfabetica a tuturor scriitoriloru, citati in ambele parti ale acestui uvragiu, are onóre a invitá pre amicii limbei si literaturii române a se aboná la acésta scriere, sperându, ca toti domni, care au fostu abonati la partea I, nu voru întârdiá a subscrie si pentru partea II, considerându, ca numai prin puteri unite putemu ajunge la unu resultatu mai favorabili la întreprinderi de asemenea natura.

Cartea va aparé in marime de 200 pagine.

Pretiulu abonamentului este: 2 lei noi fix, fara alta adaogire in urma.

Materialulu fiindu deja scrisu gat'a imprimarea si inceputu.

Vasile Gr. Popu.

Nr. 90.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei protopresbiterale in tractulu greco-orientalu Turd'a superióra (Gurguiulu) in conformitate cu inalt'a ordinatiune consistoriale dto 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 se escrie concursu cu terminulu pâna la 30 Septembrie a. c.

Emolumentele suntu:

Venitele protopresbiterali usuate.

Concurentii voru avea a asterne la Ven. consistoriu archidiececanu pâna la terminulu amintitu atestatele despre absolvarea studiiloru gimnasiali cu esamenu de maturitate si a studiiloru teologice, precum si despre servitiile bisericesci si scolastice ce au prestatu arehidiecesei, eventualminte sa corespunda dispoziitiunii sinodului archidiececanu din 1874. Nr. protoc. 27 I. de sine întielegendu-se ca concurentii carii suntu academisti séu au vre unu gradu academicu in teologia séu filosofia, voru fi preferiti.

Din siedinti'a comitetului protopresbiteralu alu tractului Turd'a superióra.

Ded'a in 10 Augustu 1875.

Vasiliu Popovicu m. p.

Adm. ppescu.

Teodoru Popescu m. p.

notariu.

Concursu.

In comun'a Vinerea protopresbiteratulu Orestiei se afla dóue posturi de invetiatori in vacantia cu léfe anuale pentru 1-a de 200 fl. v. a. din cass'a alodiale — cortelu naturalu si 5 orgii de lemne de focu; pentru alu 2-a 150 fl. v. a. din fondulu scolaru — cortelu naturalu, 5 orgii de lemne cu inalditulu scóleloru cu totu, pentru carii se escrie concursu pâna la 28 Sept. st. v. a. c. cându va fi si alegerea pentru ambii invetiatori.

Doritorii de a ocupá un'a séu ceealalta statiune invetiatorésca suntu pofiti a-si tramite cererile si adeverintiele loru in sensulu Stat. org. la subscribulu pâna la terminulu scrisu.

Orestia, 27 Augustu 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau Popovicu,

protopresbiteru.

1—3

Concursu.

Devenindu vacantu oficiulu de protopresbiteru alu tractului gr. or. alu Cetátiei de Piatra, si de parochu alu comunei Faurresci, prin acest'a se escrie concursu conformu inaltei ordinatiuni consist. de dto 17 Iuliu a. c. Nr. 2134 pâna la 30 Septembrie st. v. a. c. pre langa urmatórele emoluminte:

1. Dela parochi'a protopresbiterala, portiune canonica 2 jugere de fenatiu.

2. Dela 80 familii cáte o ferdéla de cucuruza sfermitu si cáte o di de lucru, séu 20 cr. in bani.

3. Stol'a usuata.

4. Competintiele protopresbiterale indatinete.

Doritorii de a concurá la ocuparea acestui postu suntu pofiti a-si asterne concursesele sele instruite conformu dispusetiuniloru Stat. org. §. 53, dispusetiuniloru provisorie din a. 1873 §. 16. punctu a) si dispoziitiunii sinodului archid. din 1874 Nr. prot. 27. — Prea Ven. Consistoriu archidiececanu in Sabiiu pâna la terminulu susu indicatu.

Datu din siedinti'a comitetului protopresbiteralu gr. or. alu tractului Cetátiei de Piatra. Carpinisiu in 20 Augustu 1875.

In contielegere cu comitetulu protopresbiteralu.

Ioanu Siovea,

1—3

adm. ppescu.

Nr. 234—1875.

Concursu.

Pentru ocuparea Statiunei invetiatoresci la scóla confesionala gr. or. din Ponorelu, protopresbiteratulu Campeni impreunate cu urmatórele emolumente.

a) 200 fl. v. a. in bani.

b) Cuartiru naturalu in edificiulu scólei.

c) lemne de incalditu scóla, si odaia de colocuitu.

Concursesele instruite dupa prescrierea stat. org. sa se adreseze pana in 23. Septembrie a. c. la oficiu protopresbiterale gr. or. alu tractului Campeni.

In contielegere cu Comitétulu parochialu.

Ioanu Patiti'a,

protopresbiteru.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu la scóla confesionala gr. o. din Mogogea se escrie concursu pâna in 28 Octobree a. c. in sensulu ordinatiunii consistoriale dto 6. Septembrie Nr. 2095./Sc. — cons. 446—1874.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu:

1. Din lad'a comunale in rate lunari pre lângá cuitantie . . . 120 fl.

2. Din fundatiunea Botaianu asemenea in rate lunari pre lângá cuitantie . . . 180 fl.

Summ'a 300 fl.

3. Cuartiru liberu in edificiulu de scóla.

Concurenti la acestu postu au asi asterne suplicele loru, instruite in sensulu statutulu organicu si proviedute cu atestatu de calificaciune, pâna la terminulu indicatu cându se vá efeptui si alegerea, la subscribulu.

Dela protopresbiterulu gr. or. alu Solnocului I. cá Inspetoru tractualu de scóle.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scóla confesionala gr. or. din parochi'a Arad'a in Comun'a Albacu protopresbiteratulu Câmpeni prin acésta se escrie concursu pâna la 20 Septembrie. a. c. st. v.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este de 300 fl. v. a. cuartiru si lemne de incalditu.

Concurentii voru asterne petitiunile loru instruite in sensulu Statutulu organicu la oficiulu protopresbiteralu in Câmpeni pâna la terminulu prefptu.

Câmpeni 20 Augustu. 1875.

In contielegere cu Comitétulu parochialu.

Ioanu Patiti'a

protopresbiteru.

(1—3)

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci vacante din comunitatea Ibanesci (Libanfalva) tractulu Turdei superióre se escrie concursu pâna la 28 Septembrie a. c.

Emolumentele suntu: Plat'a anuala ficsa in suma de 250 fl. v. a. cari se repartira pre crestinii de religi'a nóstra din aceste comunitate.

Doritorii de a ocupá acésta statiune voru avea pâna la terminulu suscrisu a-si asterne petitiunile sele bine documentate la presidiulu comitetului parochialu din Ibanesci.

Sasu-Reginu in 18 Augustu 1875.

Vasiliu Popovicu

(2—3)

Adminstr. ppescu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu de clas'a a III dela scólele romane greco-orientale din opidulu Prejmeriu cu salariu anuala de 300 fl. v. a. din cas'a alodiale, apoi 4 galete de grâu dela mór'a comunei precum si 40 xr. de fia-care copilu obligatu la scóla si in fine cuartiru liberu se escrie concursu pâna in 14 Septembrie a. c.

Dela doritorii de a ocupá acestu postu se cere:

a) sa aiba cursulu pedagogico-teologicu cu celu putienu 4 clase gimnasiali — cei mai calificati voru fi preferiti;

b) sa fia bine versati in cantáriie bisericesci; iéra documentele loru instruite in sensulu statutulu organicu sa se tramita pâna la terminulu prefptu Reverendissimului domnu protopresbiteriu Ioanu Petricu in Brasiovu.

Prejmeriu in 21 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu gr. or. din

Prejmeriu cu

Alexie Fratesiu,

parochu si presied. alu

comitet. paroch.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scóla gr. or. din Somesiusatu (Somesiu-faleu) lângá Clusiu, se escrie concursu pana in 7 Sept. a. c. st. v.

Salariulu este 200 fl. v. a. cuartiru liberu, cu gradinutia.

Cu acestu postu este impreunatu si postul cantoralu, (pentru cei ce aru voi) cu urmatoriu venit: 30. metie mari bucate (biru) 30 de dile de lucru (claca,) dela ingropaciuni mari 1fl. mici 35 cr. del'a servitiulu s. maslu 50 cr. si alt. cari facu cu totalu 100 fl. v. a.

Deci cei ce dorescu a ocupá acestu postu de invetiatoriu, séu si ambe, — se binevoiesca a trimite petitiunile sale, instruite in sensulu Statutulu organicu, pana la terminulu prefptu la prea on. domnu protopresbiteru Vasiliu Rosiescu in Clusiu.

Somesiusatu 16 Aug. 1875.

Comitetulu parochialu.

Stefanu Prodanu

(2—3)

par. si presiedinte.

Concursu.

Devenindu parochi'a gr. or. Borgo-Medilocen prin mórtea parochului Andreiu Orbanu vacanta, se escrie prin acésta concursu pâna in 17 Septembrie a. c. in care di va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu:

Stol'a obicinuita dela 200 familii, casa parochiale si portiune canonica nu este. —

Cei ce dorescu a ocupá acésta parochia cu care e impreunatu si oficiulu de invetiatoriu, asemenea cu unu salariu de 180 fl. v. a. si cuartiru liberu, sa-si indrepte recursele loru instruite in sensulu Statutulu organicu cátra comitetulu parochialu din Borgo-Medilocen post'a ultima Borgo-Prundu.

Borgo-Medilocen, 13 Iulie 1875.

In numele comitetului parochialu

Iacabu Thursi'a

(3—3)

presied. comit.

Post'a redactiunei.

Dlui x—y. Corespundintie anonime nu se publica. E de lipsa sa se arete in confidentia celu putienu Redactiunii numele autorulu, dreptu aceea corespundintia dtale fiindu anonima nu se póte dá publicitatiei.